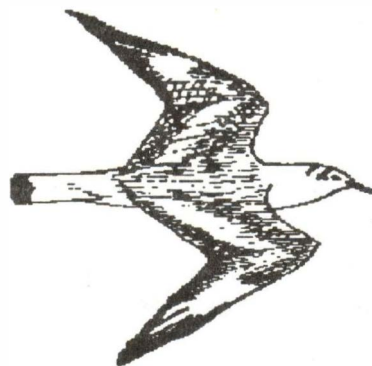
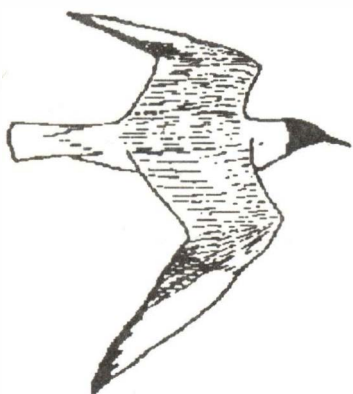

dat er nog al wat tweedejaars vogels bij waren. Deze vogels hebben al wel de donkerbruine kop van het volwassen klee, maar op de bovenzijde van de vleugel is nog de donkere zigzagtekening van de juveniele vogels zichtbaar. Meestal broeden Kokmeeuwen pas in hun derde kalenderjaar, zodat we mogen aannemen dat het in ieder geval voor een deel van de groep Kokmeeuwen een eerste broedpoging betrof. Uit onderzoek in kolonies is gebleken, dat de late legsels vrijwel altijd veel minder succesvol zijn dan de legsels die in het begin van de broedperiode werden geproduceerd. Daarbij komt dat jonge vogels, zeker in een zeer kleine kolonie, niet erg efficiënt indringers weten te verjagen.

Het is niet aannemelijk te veronderstellen dat de Kokmeeuwen volgend jaar terug zullen keren. De grond achter Sixenburg is eigendom van een projectontwikkelaar die er het liefst twee flinke kassenbedrijven op wil vestigen. Het bestemmingsplan van Noordwijkerhout schijnt zich daar niet tegen te verzetten. De oude boerderij is hierbij een hinderlijk sta in de weg, die zo snel mogelijk verdwijnen moet, liefst met aangrenzende erf-

beplanting en boomgaard. De werkgroep Dorpsbehoud Noordwijkerhout doet momenteel pogingen om in ieder geval de boerderij van de ondergang te redden. De vestiging van Kokmeeuwen en Visdieven op een braakliggend stukje grond laat wel zien dat er in onze omgeving mogelijkheden zijn voor kleine kolonies van deze soorten. Blijkbaar is niet het voedsel maar het vinden van geschikte plaatsen om te nestelen de beperkende factor. Met enkele eenvoudige ingrepen langs de oostoever van het Oosterduinsemeer moet het mogelijk zijn om voor deze vogels broedgelegenheid in onze regio te creëren. Het grote aantal belanghebbenden in dit gebied zoals de Gemeente Noordwijkerhout, het Recreatieschap Reeuwijkse Plassen, de Provincie Zuid-Holland en de Kalkzandsteenfabriek Van Herwaarden, maken een vlotte besluitvorming over dit gebied tot een moeizame zaak. Mogelijkheden tot enige natuurbouw hier zijn echter volop aanwezig. Wellicht kan hierdoor over enige jaren de Kokmeeuw tot de vaste broedvogels van onze streek worden gerekend.

De Nederlandse Vereniging tot Bescherming van Vogels en de olieverontreinigingen

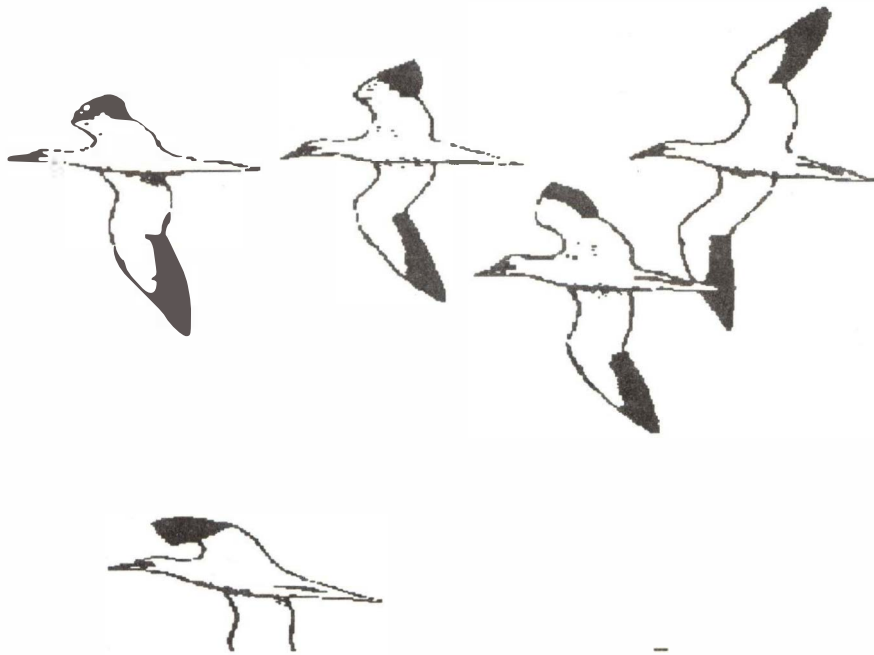
Ees Aartse

Wij weten, dat het onderzoek naar de olie- en teervelden in onze buitenwateren nog niet geëigend is en voorlopig moeten wij daarom - van hoeveel belang een spoedige regeling ook is - een afwachtende houding aannemen. Wij zijn er van overtuigd, dat dit vraagstuk niet gemakkelijk zal zijn op te lossen en dat een grondige studie er van daarom onontbeerlijk is.....1

Over de olie- en teervelden op zee kunnen wij nog weinig mededelen; deze zaak wordt nog steeds onderzocht en wij hopen, dat er binnenkort een internationale regeling van dit moeilijke vraagstuk tot stand moge komen.....2

De regering van de Verenigde Staten van Noord-Amerika nam het initiatief tot het bijeenroepen van een inter-

nationale conferentie ter bespreking van de gevaren, welke verbonden zijn aan de verontreiniging der zee door olierestanten. Tot deze conferentie, welke in juni a.s. zal plaats vinden, werd ook Nederland uitgenodigd. Wij hebben onze regering verzocht haar afgevaardigden op te dragen elke voorgestelde poging, welke het kwaad kan tegengaan, krachtig te steunen. Tevens hebben wij aangedrongen op een spoedige uitvaardiging van de verbodsbepaling tot het lozen van olie binnen onze territoriale wateren, opdat des te duidelijker zal blijken, dat ook ons land een open oog heeft voor de grote nadelen, welke er voortvloeien uit deze verontreiniging der zeeën. In december en in januari spoelden er op onze kust vele vogels aan, welke door de stookolieten gronde waren gegaan.....3

te leven, werden spoedig vele en ernstige klachten vernomen over verontreiniging van het zeewater door olie. Grote velden werden herhaaldelijk aangetroffen, zowel in zee als langs de kust, en de taaie substantie veroorzaakte veel overlast aan de badplaatsen, verhoogde het brandgevaar in de havens, bedreigde, naar men meende, de visstand en veroorzaakte grote slachtingen onder de zeevogels. Bij honderden spoelden de Zeekoeten, Alken, Papegaaiduikers, Jan van Genten, Roodkeelduikers enz. soms aan, veelal onherkenbaar door de dikke, teerachtige laag, welke heel het lichaam omhulde. Andere vogels vertoonden slechts enkele bruinachtige vlekken, doch het resultaat was vrijwel gelijk; aanraking met stookolie is voor de vogels in verreweg de meeste gevallen dodelijk. Bij vogels, die een groot deel van hun leven zwemmende of duikende doorbrengen, vormt het veren-

kleed een goed gesloten geheel, dat aanraking van het warme lichaam met het dikwijls koude water voorkomt; de olie evenwel doet de veren aan elkaar kleven, het water dringt tot de huid door en het lichaam is aan een sterke en blijvende afkoeling blootgesteld. Op onze stranden konden zulke ten dode gedoemde vogels, die het gevaarlijke water ontvlucht waren, maar al te dikwijls worden gezien.

In Engeland heeft men gemeend, dat vergiftiging door stookolie, of wel verstikking, als doodsoorzaken genoemd kunnen worden. Meermalen trof men er slachtoffers aan met olie in de keel, vermoedelijk een gevolg van pogingen tot reiniging van de veren.

Wij hopen, dat spoedig een internationale verbodsbepaling zal worden uitgevaardigd. Ons trof de mededeling van de Nederlandse afgevaardigden, dat de laatste jaren in ons land geen klachten over deze olie werden vernomen; in werkelijkheid is het gevaar nog steeds blijven bestaan, zij het dan ook in mindere mate. Van tijd tot tijd worden wij er, door het aanspoelen van vele zeevogels, aan herinnerd, dat het olievraagstuk nog niet van de baan is.....4

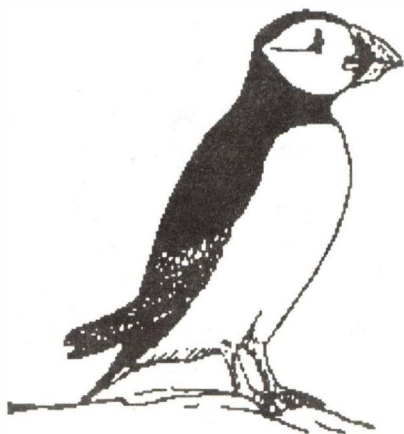
In de winter bereikten ons weer een aantal berichten over zgn. "olievogels" aan onze Noordzeekust aangetroffen op verschillende en soms ver uit elkaar gelegen plaatsen.

Bovendien bleek uit de rapporten, welke ons toegezonden worden door de gezagvoerders van alle Nederlandse lichtschepen, dat op zee ook herhaaldelijk olievelden van uiteenlopende afmetingen werden waargenomen. Het staat derhalve wel vast, dat het oliegevaar nog niet als afgewend kan worden beschouwd den dat maatregelen daartegen niet overbodig geacht moeten worden. Het olie-euvel maakt tegenwoordig een punt van internationaal overleg uit en sommige staten hebben reeds bepaald, dat het uitpompen van olie ook buiten de territoriale wateren, en wel tot 50 zeemijlen uit de kust, verboden is.....5

Hier te lande heeft Dr. C. Eijkman te Dordrecht verschillende olieslachtoffers onderzocht; hij deelde mij mede, menigmaal pneumonie geconstateerd te hebben, vooral bij die vogels, bij welke grotere veerpartijen aan de onderzijde samengeklonterd waren. Dr. Eijkman is van oordeel, dat een belangrijk deel van de "olievogels" aan longontsteking te gronde gaat, doch dat ook algemene uitputting de dood kan veroorzaken.

Dat van olie gereinigde vogels in de regel toch verloren gaan, zal waarschijnlijk aan de bovengenoemde oorzaken te wijten zijn. Geen wonder, dat de vogelvrienden over heel de wereld zich ernstig ongerust maakten en zich afvroegen, wat er binnen afzienbare tijd zou overblijven van de vogelkolonies aan de kust, te meer nog, omdat Alken, Zeekoeten enz. zich slechts langzaam vermenigvuldigen en ten hoogste één jong per jaar groot maken.

Doordat onze kusten niet gespaard bleven, erger nog, van Zeeland af tot op de Waddeneilanden toe de klachten algemeen waren, meende onze Vereniging er bij de regering op te moeten aandringen een verbodsbepaling uit te vaardigen tot het uitpompen van stookolie of resten daarvan binnen de territoriale wateren, zoals toen in Engeland en in Amerika reeds geschied was. Wij waren er zelf van overtuigd, dat een zodanige bepaling niet als afdoende mocht worden beschouwd en wij verzochten daarom tevens een internationale regeling van het vraagstuk te willen bevorderen. Aan het verzoek werd niet voldaan; wel echter vond de regering er aanleiding in zich te wenden tot de scheepvaartmaatschappijen, met het verzoek, aan dit onderwerp de nodige

De verontreiniging van het zeewater door stookolie. Toen na de grote oorlog de scheepvaart weer begon op

aandacht te willen schenken en maatregelen ter verbetering van de toestand te willen beramen. De meeste van onze maatschappijen, zo niet alle, hebben van stonde af aan haar medewerking toegezegd.....6

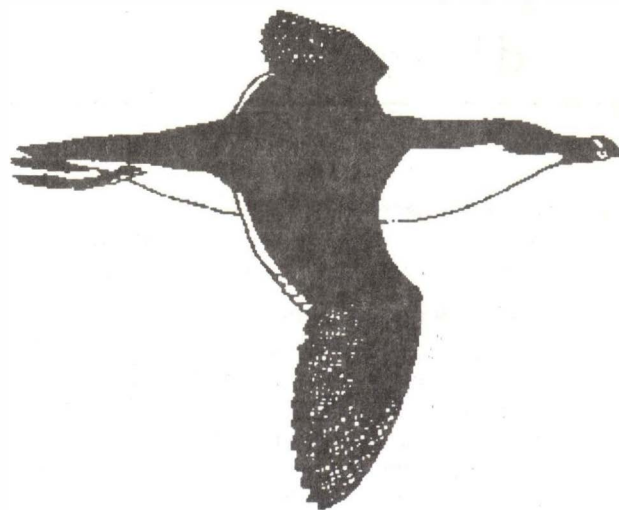
In januari en februari en andermaal in de laatste dagen van december, werden wij er voor de zoveelste keer aan herinnerd, dat de olie nog steeds een niet te onderschatten gevaar vormt voor de zeevogels; langs een groot deel van de Nederlandse kust spoelden in het eerstbedoelde tijdvak de gevederde slachtoffers aan, tezamen stellig vele duizenden. Korte tijd tevoren werden op de Noordzee, niet ver uit de wal, herhaaldelijk olievelden opgemerkt en werd het uitpompen van water en olieresten geconstateerd. In het eind van december hadden vooral Zwarte Zeeëenden van de olie te lijden. In troepen kwamen deze vogels toen aan het strand voor. Doodgevonden exemplaren van deze vogelsoort, besmeurd met olie, wettigen het vermoeden, dat de zich op het strand ophoudende troepen, die veel minder schuw waren dan gewoonlijk, als olieslachtoffers beschouwd moeten worden....7

- 1) Uit: Jaarverslag Vogelbescherming 1923/1924
- 2) Uit: Jaarverslag Vogelbescherming 1924/1925
- 3) Uit: Jaarverslag Vogelbescherming 1925/1926
- 4) Uit: Jaarverslag Vogelbescherming 1926/1927
- 5) Uit: Jaarverslag Vogelbescherming 1927/1928
- 6) Uit: De verontreiniging van het zeewater door stookolie. J. Drijver. Verslagen en mededelingen 1924/1928 van de Nederlandse Vereniging tot Bescherming van Vogels
- 7) Betreft het jaar 1928!

Opmerkingen n.a.v. het voorgaande

Toen ik "Verslagen en mededelingen 1924-1928" van de Nederlandse Vereniging tot Bescherming van Vogels uit de bibliotheek in het Jan Verwey Natuurcentrum doorlas, werd ik getroffen door de actualiteit van deze verouderde verslagen. Griezellig eigenlijk, dat na 60 jaar! olieverontreinigingen nog steeds actueel zijn. Het laatste gedeelte van het artikel van J. Drijver had geschreven kunnen zijn naar aanleiding van de olieramp met de BORCEA januari 1988 i.p.v. 1928! Je krijgt het onbehaaglijke gevoel dat ondanks praten op regeringsniveau en ondanks druk van natuur- en milieuorganisaties er nauwelijks iets is gebeurd in de afgelopen 60 jaar.

Helemaal negatief benaderen wil ik ook niet. Er is wel degelijk een kentering waar te nemen. Dankzij het we-

reldwijde communicatienet hebben we binnen 24 uur via de televisie beelden binnen van grote verontreinigingen (Alaska, Zuidpoolgebied). De mondiale afkeer van dergelijke verontreinigingen werken echt wel door naar de betreffende regeringen of maatschappijen.

De activiteiten van Greenpeace, die door regeringen en grote maatschappijen in het verleden als onbelangrijke "incidenten" werden afgedaan, worden nu serieus genomen. Het moge mondiaal gezien misschien speldeprikken zijn, maar veel van die prikken kunnen op den duur verdraaid pijnlijk worden (denk hierbij maar aan: dumpen nucleair afval gestopt, het doodknuppelen van zeehondjes in Canada behoort tot het verleden, de aanslag op het schip van Greenpeace in Nieuw-Zeeland). Greenpeace is een factor waarmee terdege rekening wordt gehouden. Voor regeringen en grote maatschappijen hebben de acties van Greenpeace in veel gevallen negatieve effecten, waarop ze niet zitten te wachten.

We hoeven echt geen 60 jaar meer te wachten. Het reinigen van de met olie vervuilde kusten van Alaska heeft de betreffende oliemaatschappij honderden miljoenen dollars gekost.

Het doet pijn als je als oliemaatschappij diep in je portemonnee moet tasten, nog afgezien van de negatieve effecten op langere termijn.

Er zullen nog veel jaren overheen gaan voordat olieverontreinigingen tot het verleden behoren, maar voor het jaar 2000 en zeker als maatschappijen en regeringen aansprakelijk gesteld worden voor de toegebrachte schade, zullen de olieverontreinigingen nagenoeg tot het verleden behoren.

